

en – for at sige det med en forslidt vending – berigelse af vor historisk-politiske litteratur. Forhåbentlig bliver resten af dagbogsteksten udgivet, men da af hensyn til læsere uden specialviden med et personregister, der lige siger det mest nødtørftige til placering af de agerende.

Vagn Dybdahl

L. S. Ravn: *Lærerne under sprogreskripterne 1851–1864*. (Udgivet af Poul Kürstein, Flensborg, 1971). 298 s.

Mens det ikke har skortet på viden om de præster, der stod for gennemførelsen af sprogreskripterne 1851–64 og deres bestemmelser om dansk kirke- og skolesprog, har der hidtil ikke været nemt tilgængelige kilder til oplysninger om lærerne. Denne mangel er nu afhjulpet med L. S. Ravns bog, der giver fyldige personal- og lokalhistoriske oplysninger om alle lærere, hjælpelærere og skoler. Ud over dette fyldige afsnit, der i virkeligheden er en sand guldgrube af ellers svært tilgængelige oplysninger, bringer bogen en oversigt over sprogreskripterne historie, og, hvad der er særlig værdifuldt, to afsnit om skolelovgivningen og lærernes forhold. Endvidere har L. S. Ravn på grundlag af præste- og lærerindberetninger givet en vurdering af sprogordningens virkninger, navnlig for så vidt angår nogle sogne i Gottorp provsti. Det er interessant at iagttage, at L. S. Ravn når til den konklusion, at sprogordningen faktisk gavnede det danske sprogs stilling.

L. S. Ravns bog er i højere grad en materialesamling end en fremstilling af skolevæsenet under sprogre-

skripterne, den prætenderer heller ikke at være det sidste, og som materialesamling er den af betydelig værdi og interesse.

Jens Engberg

Flensburg in Geschichte und Gegenwart. Informationen und Materialien. Herausgegeben von der Gesellschaft für Flensburger Stadtgeschichte. (Schriften der Gesellschaft für Flensburger Stadtgeschichte Nr. 22, 1972). 469 s.

I 1966 udgav Gesellschaft für Flensburger Stadtgeschichte med stor succes: *Flensburg. Geschichte einer Grenzstadt*, der var tænkt som et modstykke til den danske *Flensborg Bys Historie* (se anmeldelse i *Historie VII*, 3). *Flensburg in Geschichte und Gegenwart* er en fortsættelse af den i 1966 udkomne bog, men mens denne var en samlet fremstilling af byens historie, er den nye bog en slags opslagsbog over det moderne Flensborg, hvor der samtidig peges på de historiske forudsætninger for den nuværende by og dens institutioner. Desuden rummer bogen en del materiale i form af dels korte skildringer af væsentlige perioder i Flensborgs historie, dels kilder, der er tænkt anvendt ved undervisning i byens skoler. Bogen henvender sig først og fremmest til Flensborgs indbyggere og skoler, især det sidste. Desværre virker dispositionen i værket ikke særlig klar, og det mangler noget så væsentligt for et opslagsværk som et register. *Flensburg in Geschichte und Gegenwart* vil næppe finde samme udbredelse som *Flensburg. Geschichte einer Grenzstadt*.

Christian R. Jansen